

Til Departementet for Uddannelse,

Kultur og Kirke

Ilisimatusarfiks hørings svar

27-08-2020

Forslag til: Selvstyrets bekendtgørelse nr. xx af xx. xxx 2020 om eksamen og censur ved videregående uddannelser

Ilisimatusarfik anerkender, at der overordnet er udarbejdet et meget fornuftigt og afbalanceret forslag til en ny bekendtgørelse om eksamener og censur ved videregående uddannelser. Der er dog visse forhold, der med fordel kunne ses nærmere på. Derfor kommer der fra Ilisimatusarfiks side følgende kommentarer til forslaget:

§3

Ilisimatusarfik værdsetter, at projekter nu er nævnt i lovgivningen - og det ses som en hensigtsmæssig modernisering.

§7

I stk. 1 ønskes en tilføjelse om, at eksamen også kan foregå på engelsk. Der er et udbredt ønske om, at Ilisimatusarfik skal udbyde uddannelser på internationalt niveau, hvorfor en tydeliggørelse af muligheden for eksamener på engelsk med fordel kunne være synligt.

Til stk. 2 vil Ilisimatusarfik udtrykke bekymring for bestemmelsen: *"Imødekommes ansøgningen ikke, skal eksaminanden tilbydes sproglig bistand"*.

For det første ønskes der her en uddybning af, hvorvidt denne bistand er ment til både mundtlige og skriftlige eksamener. Bistand til skriftlige eksamener vil især være problematisk, da det i højere grad kan sætte spørgsmål til, hvem der har forfattet opgaven. Dette er især vigtigt, når der er tale om større afsluttende opgaver - såsom bacheloropgaver eller specialer.

Hvis der til bestemmelsen menes tolkebistand, hvordan sikres det så, at såfremt tolken har stor faglig indsigt, at denne ikke forbedrer den studerendes svar i de tilfælde, hvor den studerendes svar er upræcist eller forkert? Ligeledes kan det på den anden hånd være problematisk at sikre, at en oversætter eller tolks manglende kendskab til et fagområde ikke kommer den studerende til skade.

Derudover kan det i forvejen være vanskeligt at skaffe såvel oversættere som tolke til især større arbejdsopgaver. Det kan således også blive problematisk at sikre tilstrækkelig kapacitet og faglighed. Derudover skal oversætterens / tolkens habilitet ligeledes sikres - dvs. der kan sandsynligvis ikke blot bruges en underviser fra uddannelsen som tolk / oversætter.

Fra Ilisimatusarfiks side er der dog også opmærksomhed omkring, at det kan være gavnligt med en grad af sproglig bistand ved mundtlige eksamener. Dette kan forhindre den dobbeltrolle som tolk, som enten eksaminator eller censor kan risikere at skulle udføre. Derudover er der også forståelse for, at blot tilstedeværelse af en tolk giver en sikkerhed for den studerende. Til dette skal dog indtænkes det økonomiske spørgsmål om finansiering af den sproglig bistand. Oversættelse og tolkning vil medføre ekstra udgifter i forbindelse med eksamensafholdelse. Ikke kun til oversættere og tolke, men også til eksaminatorer og censorer, idet især mundtlige eksaminer er mere tidskrævende, såfremt der skal benyttes tolk. Det risikeres ligeledes at få store økonomiske konsekvenser, da det her foreslåede tilbud om sproglig bistand i høj grad vil kunne forventes at blive benyttet, i så fald der også holdes fast på bestemmelsen i §27, om der i bedømmelsen "*lægges vægt på den studerendes stave- og formuleringsevne*". I så fald vil mange studerende kunne se fordelene i at have krav på sproglig bistand.

§8

Denne bestemmelse ses fra Ilisimatusarfiks side som anerkendelsesværdig. Det skal dog pointeres, at der i praksis kan være store udfordringer med at tilbyde særlige prøvevilkår på et tilstrækkeligt niveau.

For det første vil der være store økonomiske omkostninger, i så fald der eksempelvis skulle tilbydes de samme hjælpemidler, som danske studerende har.

Denne økonomiske byrde ligger i nuværende lovgivning hos kommunen, hvilket kan ses som en udfordring for især Sermersooq, da det selvsagt er denne kommune der huser de fleste studerende på videregående uddannelser.

For det andet kan det være svært at dokumentere eksempelvis ordblindhed, da der ikke foreligger en grønlandsk test af dette.

§12

Det kan med fordel overvejes, om denne bestemmelse kan udvides til også at inkludere andre grønlandske byer end Nuuk. Der vil være de samme udfordringer og hensigter, der skal tages med online eksamener i udlandet som online eksamener i grønlandske kystbyer.

§15

Denne bestemmelse er for Ilisimatusarfiks vedkommende problematisk, da vi på nogle uddannelser benytter os af en svikmølleordning. Dette vil sige, at der ikke udbydes de samme fag hvert år. Det ønskes derfor, at denne bestemmelse ændres til at inkludere en mulighed for at dispensere på baggrund af ansøgning.

§16

Ilisimatusarfik vil udtrykke bekymring for denne bestemmelse, da den kan have store konsekvenser for især studerende på barsel ift., om de kan betegnes som studieaktive. Ved denne bestemmelse kan der kun dispenseres fra den automatiske tilmelding ved usædvanlige forhold som sygdom, nærmeste pårørendes sygdom eller død. Studerende på barsel kan således risikere at blive erklæret studieinaktive, hvilket kan få store konsekvenser - ikke mindst på grund af deres boligsituation.

Dette som følge af den nye Inatsisartutlov nr. 42 af 12. december 2019 om kollegier. I §38 fastlægges det her, at *"Manglende studieaktivitet anses i den forbindelse som afbrydelse af uddannelse, ligesom midlertidig afbrydelse i form af orlov, herunder barselsorlov anses for afbrydelse af uddannelse, således at retten til at bebo kollegieboligen også i disse tilfælde ophører."*

Derudover skal der gøres opmærksom på, at hvis de studerende mister retten til at framelde sig eksamener, må det på den ene hånd forventes, at det vil føre til hurtigere gennemførelse, men på den anden hånd vil det også med stor sandsynlighed have en negativ indflydelse på frafaldet - især når dispensationsmulighederne kun gælder, når der er tale om de tidligere nævnte *"usædvanlige forhold"*.

§17

Fra Ilisimatusarfiks side, er der bekymring for, at denne bestemmelse vil kunne have uforudsete konsekvenser for især nogle uddannelser. Det giver mening, at nogle fag kan reeksamineres umiddelbart efter ordinær eksamen - men i mindre grad for de "klassiske" universitetsuddannelser som eksempelvis Sprog, Litteratur & Medier, Kultur- & Samfundshistorie, Teologi samt Samfundsvidenskab, hvor mange af eksamenerne er skriftlige eksamensopgaver. Dvs. uddannelsen har meget kort tid til at planlægge reeksamen, og den studerende har meget kort tid til at læse op til eksamen og skrive en ny opgave. Der er også mange, som benytter sig af muligheden for at tage faget om. Det bør der også fortsat være mulighed for, da det giver uddannelserne bedre mulighed for at sikre gennemførelse.

På baggrund af det overstående er der bekymring for, at denne paragraf kan have to konsekvenser:

1. Større frafald hos de studerende
2. Øgede udgifter til afholdelse af reeksamen. En anden u hensigtsmæssig konsekvens vil være flere afholdelser af reeksamener med meget få, ofte enkelte, studerende. Sådanne eksamener er meget dyre i forhold til den udgift universitetet har ift. planlægning og afholdelse.

§21

Bestemmelsen om at *"En studerende, der har deltaget i den ekstraordinære omprøve, kan vælge at beholde den oprindeligt givne bedømmelse"* kan stride imod, at man ikke må tage en omprøve i et bestået fag. Det foreslås, at denne bestemmelse præciseres.

§23

Bestemmelsen bør udgå, idet den blokerer for den almindelige ledelsesret. Der findes undervisere, som er dygtige til at undervise, men for hvem det ikke nødvendigvis vil være det rigtige at skulle eksaminere. Bestemmelsens stk. 2 er formentlig overflødig: En "ekstern eksaminator" m.v. vil blive aflønnet for den pågældende eksamination og derved i situationen indgå under ledelsens instruktionsbeføjelse (via det midlertidige ansættelsesforhold), herunder mulighed for at tildele den pågældende eksaminationsret/vejledningsret.

§24

Bestemmelsen kommer fra de danske eksamensbekendtgørelser. Bestemmelsen har givet anledning til meget diskussion, herunder om bedømmernes notater ved beskrivelsen i bekendtgørelsen er blevet formaliseret i en sådan grad, at de er blevet gjort til dokumenter i offentlighedslovens forstand og derved - i udgangspunktet - underlagt aktindsigt (bedømmernes "skriblerier" vil uden reguleringen formentlig ikke være omfattet af dokumentbegrebet, jf. offentlighedskommissionens generelle betragtninger herom). Det er u hensigtsmæssigt at foranstalte en egentlig regulering af forholdet og derved komplicere dette. Det er oplagt, at det flyder af almindelige tjenstlige forpligtelse for bedømmerne, at de naturligvis skal have bedømmelsen så meget præsent, at de bl.a. vil kunne håndtere efterfølgende eksamensklagesager. Forholdet vil evt. kunne indskærpes i en tjenstlig instruks (udstedt af ledelsen hhv. censorformanden).

§25

Bestemmelsen er halvt overflødig (primært stk. 1 og 2), halvt u hensigtsmæssig (primært stk. 3). Med stk. 3 indføres en form for "formalitetsafvisning", der synes unødvendig: Hvis individualiseringskravet m.v. ikke er opfyldt, lever opgaven ikke op til forudsætningerne for eksamenen, og opgaven vil allerede på den baggrund ikke være bestået - og eet eksamensforsøg er brugt, jf. de almindelige regler.

§27

Det ses som u hensigtsmæssigt, at resumeer af afsluttende opgaver skal bedømmes som en del af den samlede præstation.

§28

Det kan overvejes, om hjemmelsbestemmelsen i loven kan bære denne bestemmelse.

§29

Bestemmelsen er unødigt bureaukratisk. Universitetet har ingen interesse i at udskyde bedømmelsen mere end nødvendig - og kan i øvrigt ikke gøre det inden for almindelige forvaltningsretlige regler om saglig forvaltning. Bedømmerne vil inden for ledelsesretten kunne pålægges frister for aflevering af bedømmelsen.

§31

Der ønskes en tilføjelse om, at beviser ligeledes udformes på engelsk.

§48

Stk. 2 og 4: Bestemmelserne bør udgå. Alle afgørelser kan påklages til departementet. Det, der ligger i klagebestemmelsen i hjemmelsloven, er, at departementet i *prøvelsen* alene kan prøve retlige forhold. Selv den afgørelse, der hviler på et (fag) skøn vil være omfattet af en ydre retlig ramme, som departementet kan prøve. §§ 48 og 49 bør endvidere have sin egen overskrift. Bestemmelserne vedrører således ikke kun eksamensklagesystemet.

§49

Bestemmelsen er uhensigtsmæssig. Spørgsmålet bør reguleres af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger. Der kan f.eks. tænkes situationer, hvor det ikke er rimeligt, at den studerende kan fortsætte uddannelsen under departementets behandling af en klagesag, f.eks. i (grove) disciplinærsager der hviler på kriminalretslige forhold.

§51

Det ses som meget uhensigtsmæssig at denne lovgivning træder i kraft med så kort varsel, idet lovgivningen vil kræve mange ændringer i uddannelsernes studieordningerne.

Der ønskes fra Ilisimatusarfiks side enten en senere dato for ikrafttrædelse eller en overgangsordning, hvor ændringer i studieordninger kan implementeres - eksempelvis inden august 2022.

Med venlig hilsen

Henriette Rosing

Universitetsdirektør

Generelle kommentarer

Afgørelsessager: Det kan med fordel overvejes, om det kan gøres klarere (selvom det næppe kan gøres fuldstændig udtømmende) - sådan som det ses af f.eks. § 21 - hvornår universitetet skal træffe egentlige forvaltningsretlige afgørelser (jf. sagsbehandlingsloven) efter bekendtgørelsens bestemmelser. Som et eksempel kan peges på § 8. Bestemmelsen skal formentlig anses for en bestemmelse, som den enkelte funktionsnedsatte studerende kan søge efter, og et afslag på en ansøgning efter bestemmelsen vil være en afgørelse i sagsbehandlingslovens forstand, da universitetet giver afslag på konkret dispensation fra de eksamensregler, der skal fastsættes i studieordningen, jf. § 3, stk. 2, sidste punktum. Se også § 14, stk. 2 om ekstra prøveforsøg, som f.eks. kan formuleres som "*Uddannelsesinstitutionen kan [i særlige tilfælde] træffe afgørelse om at tillade yderlige prøveforsøg*". En særlig udfordring udgør eksamensklagesystemet i kapitel 4, hvor djæveln ligger i detaljen. Klart må det være, at der træffes forvaltningsretlige afgørelser efter § 46, stk. 1. Noget mere usikkert er det, hvorvidt der træffes afgørelse efter § 47, stk. 4. Formentlig træffes der i hvert fald ikke afgørelse ved omprøve (idet der er tale om en hel ny prøve, hvor der kan indgives (ny) klage efter § 44).

Generelt om censorer: Censorerne indgår i censorkorpset, som må være en selvstændig forvaltningsmyndighed under departementet (i modsat fald må censorerne skulle være en del af selve departementet, hvilket regelsættet med udpegningsregler m.v. ikke lægger op til). Censorerne er således også i udgangspunktet omfattet af almindelige regler om bl.a. censorformandens (myndighedslederens) ledelsesret. Der må således nok udvises en vis forsigtighed med en alt for tæt beskrivelse af censorernes forpligtelser, idet der hurtigt kan sluttet modsætningsvis - og der derved de facto kan ske en indskrænkelse af censorformandens ledelsesret. Det er oplagt - uden en nærmere beskrivelse og med hele baggrunden for den enkelte censors virke - at der naturligvis ikke er instruktionsadgang over for censor i de enkelte eksaminationer.

Generelt om eksamensklager: Eksamensklagesystemet i Danmark er overordentligt tungt. Det er således også glædeligt, at departementet har fået afbureaukratiseret dette i forhold til danske regler. I § 45 opstilles, hvilke forhold der kan klages over. Bestemmelsen åbner nærmest op for (jf. også ordet "*bl.a.*"), at enhver form for klage kan omfattes af det formaliserede eksamensklagesystem. F.eks. vil der umiddelbart kunne klages over bordopstillingen i eksamenslokalet eller farven på dugen på eksamensbordet - og universitetet skal herefter træffe en formel forvaltningsretlig afgørelse, som herefter er undergivet rekurs til departementet. Med andre ord gøres forhold, der klart må betragtes som faktisk forvaltningsvirksomhed, til en del af et formaliseret forvaltningsretligt afgørelsessystem. Det er ikke hensigtsmæssigt og er urimeligt tungt og resursekrævende. Det, der må være det centrale i et eksamensklagesystem, er *udkommet* af den enkelte eksamen: bedømmelsen. Det er den - bedømmelsen - man skal kunne klage over, ikke andet. Noget andet er, at man i forbindelse med klagen over bedømmelsen naturligvis kan inddrage andre forhold (bordopstilling m.v.) som partsanbringender for, hvorfor man har fået en forkert bedømmelse.

Slutteligt kan det nævnes, at forslaget indeholder en del bestemmelser, som principielt er overflødige, fordi de fremgår af andet retsgrundlag. Det kan selvfølgelig af pædagogiske årsager umiddelbart være fornuftigt at gentage reglerne i forslaget. Generelt må man dog være uhyre påpasselig hermed af bl.a. følgende årsager: 1) Retsforskrifterne kan hurtigt få et urimeligt stort og "bureaukratisk" omfang, der forstyrrer læsbarheden. 2) Medtagning af allerede givne regler kan endvidere medføre (forkerte)

modsætningslutninger vedrørende ikke medtagne allerede givne regler. Endelig 3) kan der ved en inkorporering af regler, der grundlæggende hviler på faktisk forvaltningsvirksomhed, ske en retliggørelse af disse, hvorfor der ikke er langt til, at de beslutninger som universitetet træffer på baggrund af de nu inkorporerede regler, bliver egentlige afgørelser i sagsbehandlingslovens forstand - med den ganske betydelige bureaukratisering det medfølger.

Af umiddelbart overflødige regler kan nævnes følgende:

§ 9: Det er tvivlsomt om denne mulighed ikke i forvejen ligger indenfor eksisterende rammer.

§ 11: Samme betragtninger som til §9.

§§ 12 og 13: Samme betragtninger som §9. Universitetet kan allerede inden for gældende retlige rammer opkræve betaling til dækning af eksamensmeromkostninger i forbindelse med en studerendes ønsker om at afholde eksamen i udlandet.

§ 18: Samme betragtninger som §9. Bestemmelserne er selvfølgelige. Universitetet skal bl.a. naturligvis, jf. gældende rammer om saglig forvaltning, sikre sig, at den studerende reelt har været syg. Eneste regel med et egentligt indhold synes at være stk. 6.

§ 19, stk. 2 og 3: En myndighed kan altid - inden for saglige rammer - dispensere fra egne regler. Jf. også § 30, stk. 3. Stk. 2-situationen kan gøres til en del af universitetets administrative dispensationspraksis.

§ 20: Dette krav flyder allerede af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om vejledning.

§ 21: Efter tilsvarende principper som de forvaltningsretlige regler om tilbagekaldelse og annullation af forvaltningsakter, kan noget tilsvarende allerede ske. Ud over formentlig reglen i stk. 3 om valgfrihed er bestemmelsen således overflødig.

§ 34: Beskyttelse af den studerendes immaterielle rettigheder følger allerede af den immaterielle lovgivning. Der kan allerede efter dette regelsæt indgås aftaler med den studerende om brug af den studerendes rettigheder. Hvis der ikke indgås aftale, tilhører rettighederne blot fuldt ud rettighedshaveren (den studerende). Det synes således også uhensigtsmæssigt, at man - som bestemmelsen er formuleret - skal indgå aftale, hvis blot man ønsker udgangspunktet opretholdt.

§ 40, stk. 2: Da censorer indgår som en del af den offentlige forvaltning, er de allerede på den baggrund omfattet af offentligretlige regler, herunder sagsbehandlingsloven.